

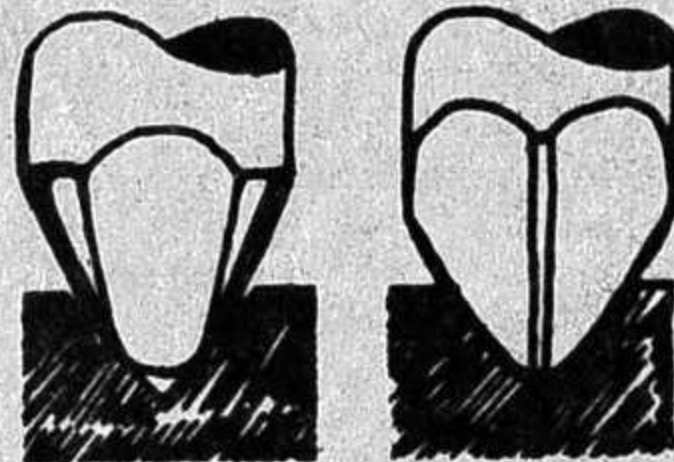
РУЧКА И ЗВУЧНИЦА ПАРАЛЕЛНЕ С ПЛОЧОМ

С обзиром на то да се још задржавамо на облику дијамантског врха грамофонске игле и на прилагодљивости тог облика компликованим захтевима стереофонске, двоканално модулисана бразде плоче, прилика је да се упознамо и с последњим настојањима дизајнера модерних звучница да облик игле што више прилагоде конфигурацији бразде. Нашим редовним читаоцима сада је сасвим јасно да се увођењем елипсоидног облика врха игле битно смањује тзв. **tracing distortion** — изобличење стазе игле у бразди. И не само то! Елипсоидном иглом смањује се и тзв. **pinch-ефект** — уштинуће игле, које иначе представља изобличење звука реда другог хармоника, детаљно анализирано у прошлом броју.

Али, ни елипсоидна игла није свемоћна. Она није могла задовољити нове захтеве четворо каналне модулације бразде на амбиосоничним (погрешно: квадрафонским) плочама. Један од три система резања амбиосоничних плоча, који су се донедавно борили за превласт, унео је праву панику међу произвођаче звучница. То је тзв. **Discrete** систем (иначе, потпуно погрешан назив) који је лансирала јапанска Hi-Fi продукција JVC а применила америчка продукција плоча RCA. Нећемо сада описивати овај систем, поготову што су и он и друга два SQ (Sony) и QS (Sansui) у кризи и без перспективе. Тек, довољно је ако знате да JVC CD-4 систем резања плоча захтева звучнице с линеарним фреквентним опсегом чак и до 50.000 херца. Наравно, проблем који је овде требало решити није се тичао толико самог система конструкције звучнице колико облика нове игле, јер он мора

бити много приближнији облику резача плоче.

И ево новог решења — тзв. **Shibata** игла. На илустрацији јасно видите да је Shibata

ЕЛИПСОИДНА ИГЛА

„SHIBATA“ ИГЛА

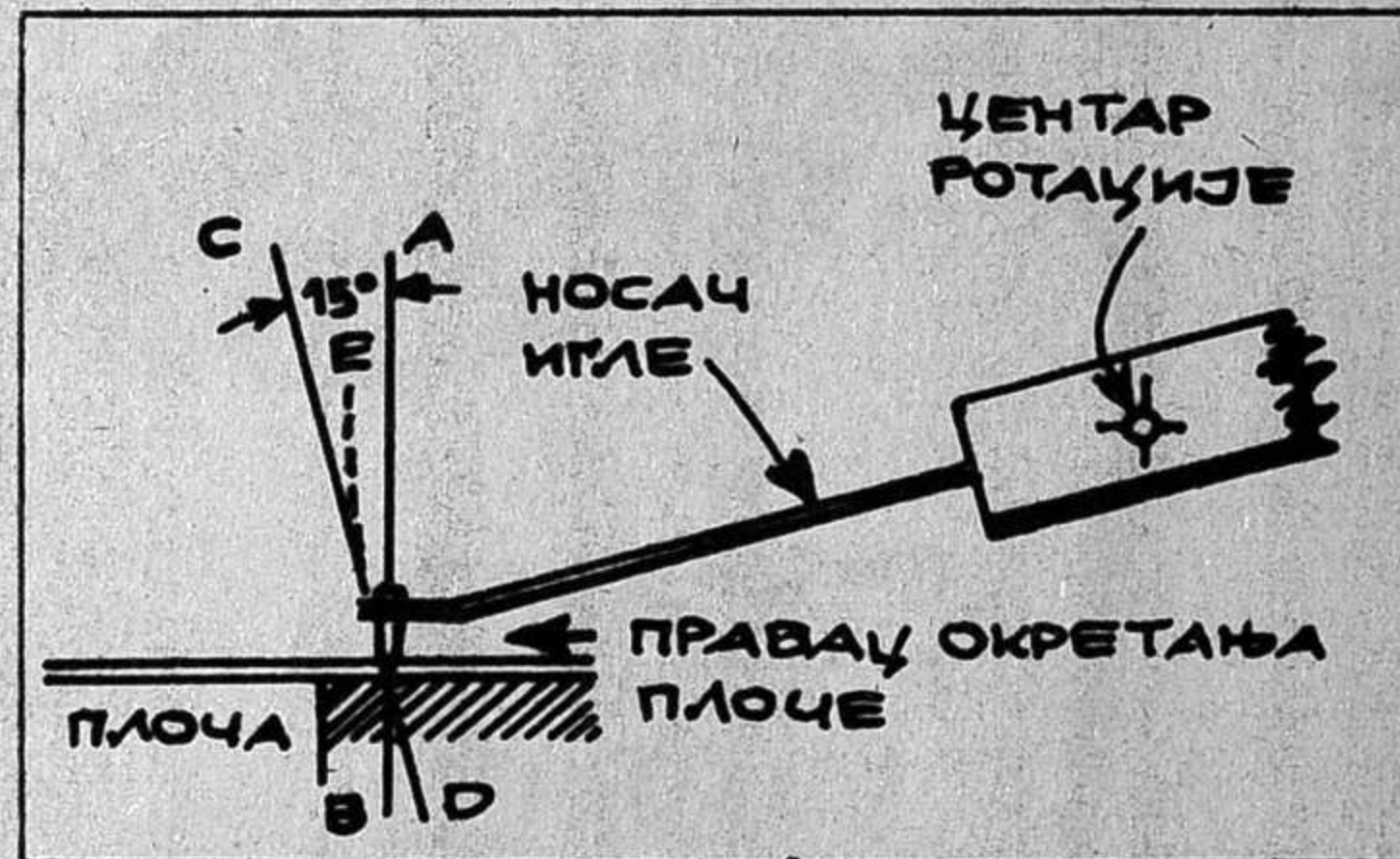
игла не само шира од елипсоидне, него и да гази бразду 4—5 пута већом налегном површином. То омогућује много вернију репродукцију највиших тонова и мање оштећење плоче, јер при истој газној сили Shibata игла врши 4—5 пута мањи притисак по 1 cm². А кад је једном пронађен, Shibata игла показала се супериорнијом и на конвенционалним стерео плочама. Тако је бар у већини случајева, али не баш и у свим. На пример, водеће звучнице највише класе

EMT, ENTREL, SUPEX 900 SE, AKG P8 ES, DECCA „LONDON“, FIDELITY RESEARCH Mk 2 — имају елипсоидну иглу. Засад толико о облику игле!

А док су још свеже информације о вертикалном кретању игле — један практичан савет! Елипсоидна игла неће се кретати горе-доле на своју руку, што је случај са конусном иглом, већ ће тачно пратити вертикалну компоненту стерео модулације бразде. Кажемо, ето, „вертикалну“, али, прецизно гледано, то кретање и није строго вертикално већ под углом од 15 а највише 20 степени (под тим углом су плоче и резане). Зато дизајнери звучница тако и углављују дијамантску иглу у њен носач. Па, и ако је са звучницом све у реду, често се догађа да музичка репродукција није одговарајућа. Грамофонске ручке још нису дошле на ред, али, ипак, запам-

Када монтирате звучницу и спустите иглу на плочу, ручка мора бити паралелна с површином плоче. Још је важније да тело звучнице буде паралелно са плочом. Чак и да ништа не знате о оних 15 степени, ви их аутоматски обезбеђујете ако су и звучница и ручка паралелне с плочом. На жалост, у грамофону с аутоматским мењачем плоча, ручка је више подигнута, тј. тако је подешена да буде тек на трећој или четвртој плочи паралелна с њом. Зато, кад свирате само једну плочу на аутоматском грамофону — ручка и звучница **НИКАДА** нису паралелне с плочом, што има за последицу нову врсту изобличења звука! То је један од битних разлога што се, по Hi-Fi стандардима, никоме не препоручује грамофон с мењачем плоча.

Али, ако већ имате такав, по много чему крајње компромисан, и нисте у стању да га

тите да при монтажи звучнице можете лако покварити овај угао, смањујући га или повећавајући. Зато, држите се следећег упутства!

замените бољим, онда бар поступајте на следећи начин. Изаберите две старе и најгоре плоче из своје дискотеке и оставите их за стално на тањиру вашег грамофона. Ону коју хоћете да слушате, ставите као трећу. Ако ни то није довољно да добијете паралелност ручке и звучнице са плочом коју желите да чујете, ставите три старе плоче испод ње. Наравно, тако можете свирати само своје плоче! Нико ко је упућен у тајну неговања плоча неће вам посудити чак ни ону до које му је најмање стало. Зато, мој савет је: сморгните средства и набавите грамофон који може да свира само једну плочу!

Ипак, пре избора грамофона и ручке, сачекајте да ове компоненте дођу на ред. Не брините, биће то ускоро.

